

การประเมินความต้องการจำเป็นของครูเพื่อพัฒนาความสามารถ
ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

A Needs Assessment of Teachers for Developing Learning Assessment
of Secondary School Students

นางสาวกัลย์วิสาข์ ธาราวร *

Kanwisa Tharaworn

รศ.ดร.กมลวรรณ ตังธนากานนท์ **

Assoc. Prof. Kamonwan Tangdhanakanond, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สำรวจความต้องการจำเป็นของครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา (2) วิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็นของครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา (3) เสนอแนวทางในการพัฒนาความสามารถของครูในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตัวอย่างคือครูระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 293 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแนวคำถามในการจัดกระบวนการกลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่มแบบเทคนิคสมมติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ครูระดับมัศึกษามีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือมากที่สุด รองลงมาคือด้านการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้ ตามลำดับ (2) สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นสูงสุดในแต่ละด้านคือขาดความรู้และทักษะด้านการวัดและประเมินผล และ (3) แนวทางเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สูงสุดในแต่ละด้านคือการอบรมเชิงปฏิบัติการ

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: kanwisa.tha@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: tkamonwan@hotmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the needs for developing learning assessment of secondary school students, (2) to analyze reasons of teachers's needs for developing learning assessment of secondary school students, and (3) to propose approaches for teachers for developing learning assessment of secondary school students. The samples were 293 secondary school teachers in the Office of the Basic Education Commission and the Office of the National Primary Education Commission. The research instruments employed to collect the quantitative data were the mail questionnaire. The nominal group technique was also used to collect qualitative data. The quantitative data was analyzed by content analysis.

The research findings were as follows: (1) Teachers had the most critical needs in the learning assessment design and construction of the assessment instruments aspect, followed by learning assessment, implementation aspect, and the grading, reporting and utilization aspect, respectively. (2) The needs for developing learning assessment were mainly caused by a lack of knowledge and skill in assessment. (3) The most important method for developing learning assessment was training.

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น/ ความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

KEYWORDS: NEEDS ASSESSMENT/ LEARNING ASSESSMENT

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มีระบบแบบแผนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์อย่างถาวร กระบวนการทางการศึกษาประกอบด้วยหลักสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา (objectives: O) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (learning experiences: L) และการประเมินการเรียนรู้ (evaluation: E) โดยองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนจะต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตลอดเวลาในการจัดการศึกษา (โชติกา ภาชีผล, ญัญฐภรณ์ หลาวทอง, และ กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์, 2558; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) จะเห็นว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษาที่มีความสำคัญ เนื่องจากครูจะใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลที่แสดงพัฒนาการ และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระบุว่าบทบาทหนึ่งของครูผู้สอน คือ การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา และระดับพัฒนาการของผู้เรียน โดยองค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 3) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) แต่การวัดและประเมินผลของครูที่ผ่านมายังขาดความรู้ และความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในประเด็นที่หลากหลาย เช่น การกำหนดจุดประสงค์

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือ การตรวจให้คะแนน การแปลผลคะแนน การนำผล การประเมินไปใช้ เป็นต้น (Jiraro, 2014; Ololube, 2008; Suknaisith, Wongwanich, & Piromsombat, 2014; พัชรวิพรรณ สมเชื้อ, 2549; ศรัญญา รณศิริ และ กมลวรรณ ตังชนกานนท์, 2551) จึงมีความจำเป็น อย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลของครู

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ เพื่อนำมาสร้างเป็นองค์ประกอบของความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบแรก ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และ การสร้างเครื่องมือ องค์ประกอบถัดมา ด้านการดำเนินการวัดและประเมินผล และสุดท้าย ด้านการตรวจให้ คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้ (คุรุสภา, 2556; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552; ศิริเดช สุชีวะ, โชติกา ภาชีผล, ณีฐฎกรณีย์ หลาวทอง และกมลวรรณ ตังชนกานนท์, 2558; ศรัญญา รณศิริ และ กมลวรรณ ตังชนกานนท์, 2551; Australian Institute for Teaching and School Leadership, 2014; Ololube, 2008; Jiraro, 2014) แต่งานวิจัยที่ผ่านมาพบการศึกษาเกี่ยวกับระดับ ความสามารถด้านการวัดและประเมินผลของครูที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน และสภาพที่ครูควรจะมีอยู่จำนวนน้อย และยังไม่พบงานวิจัยที่ครอบคลุมความสามารถด้านการวัดและประเมินผลของครูครบทั้ง 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ (ผกาพรรณ อู่สกุล และ กมลวรรณ ตังชนกานนท์, 2551; เนาวรัตน์ คงพวง, 2552; นิชิรา ซาติกุล และ วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2553; Wongwanich & Tangdhanakanond, 2012; ณีฐฎกรณีย์ ชื่นสุขสมหวัง, 2557) การประเมินความต้องการจำเป็นซึ่งเป็นการสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากมี ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (what is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (what should be) จึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การวางแผน และการกำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้น และสนองความต้องการได้ตรงจุด (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการประเมิน ความต้องการจำเป็นของครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (complete needs assessment) ประกอบด้วย การระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) การวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการ จำเป็น (needs analysis) และการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น (needs solution) ของครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นของครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็นของครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาความสามารถของครูในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ ประกอบด้วย การระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา มีรายละเอียดดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทั่วประเทศ จำนวน 114,184 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ทั่วประเทศ จำนวน 137,882 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2557) รวมทั้งสิ้น 252,066 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูระดับมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ทั่วประเทศ จากการใช้โปรแกรม G* Power 3.1.9.2 ได้ขนาดตัวอย่างการวิจัยจำนวน 293 คน เมื่อกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนเท่าที่ยอมรับได้เท่ากับ 0.05 ขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.3 ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ประเภท ได้แก่ (1) แบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามเป็นรูปแบบตรวจสอบรายการ (check list) และคำถามปลายเปิด ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบบสอบถามในตอนนี้เป็นรูปแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (5 points rating scales) อยู่ในรูปแบบของการตอบสนองคู่ (dual-response format) แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือ จำนวน 17 ข้อ ตรวจสอบความเที่ยงด้วยวิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ค่าความเที่ยง คือ 0.90 ด้านการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ ค่าความเที่ยง คือ 0.86 และด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้ จำนวน 15 ข้อ ค่าความเที่ยง คือ 0.92 รวมทั้งหมด 47 ข้อ ค่าความเที่ยง คือ 0.96 และตอนที่ 3 สาเหตุของปัญหาในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และแนวทางการพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นแบบปลายเปิด (2) แนวคำถามในการจัดกระบวนการกลุ่มแบบเทคนิคสมมติฐาน ข้อคำถามแบบมีโครงสร้างลักษณะปลายเปิดเกี่ยวกับสาเหตุของความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาความสามารถของครูในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวอย่างการวิจัย เพื่ออธิบายลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ เป็นรายข้อและโดยรวม ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติงานใน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (two-way ANOVA) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของค่าเฉลี่ยระดับสภาพการปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา โดยกำหนดทั้งระดับที่ควรปฏิบัติ (what should be) และระดับที่ปฏิบัติจริง (what is) และตอนที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นของครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยการวิเคราะห์ความต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น ด้วยวิธีการเปรียบเทียบรายคู่แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน (dependent sample t-test) จากนั้นดำเนินการเรียงลำดับของผลต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้วิธี Modified Priority Index ($PNI_{modified}$) เป็นวิธีที่หาผลต่างของสภาพที่คาดหวัง (Importance: I) กับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (Degree of Success: D) และหารด้วยค่าสภาพที่เป็นจริง ซึ่งมีสูตรการคำนวณคือ $PNI_{modified} = (I - D) / D$ และจัดลำดับความต้องการจำเป็นตามค่า $PNI_{modified}$ เกณฑ์การประเมินค่า $PNI_{modified}$ ที่มีค่าตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป ถือเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วน ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงค่าดัชนี จากมากไปหาน้อย (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของตัวอย่างวิจัย

ตัวอย่างวิจัยจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ครูระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้มากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 26.96 รองลงมาคือ ภาคเหนือจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 24.57 ส่วนภาคอีสาน และภาคกลางมีจำนวนเท่ากัน คือ ภาคละ 71 คน คิดเป็นร้อยละ 24.23 เมื่อจำแนกตามเพศและอายุ พบว่า ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศหญิง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 55.97 เพศชาย จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 44.03 ครูระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี มากที่สุด จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูระดับมัศึกษามีประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-5 ปี มีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 เมื่อจำแนกตามสังกัดโรงเรียน พบว่า ครูระดับมัธยมศึกษาที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 49.80 ส่วนครูระดับมัธยมศึกษาที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20 เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาสูงสุดของครู พบว่า ครูระดับมัธยมศึกษาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 70.30 และเมื่อพิจารณาในภาพรวมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ครูระดับมัธยมศึกษาสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มากที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือ เมื่อพิจารณาภาพรวมตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานอยู่ในช่วง 6 ปีขึ้นไป มีสภาพการปฏิบัติงาน ($M=3.87$, $SD=0.53$) มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานอยู่ในช่วง 1-5 ปี ($M=3.77$, $SD=0.55$) และเมื่อพิจารณาภาพรวมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทางพุทธศาสนามีสภาพการปฏิบัติงานด้านความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($M=3.86$, $M=0.56$) มากกว่ากลุ่มครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทางทักษะพิสัย ได้แก่ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ($M=3.79$, $M=0.48$) องค์ประกอบที่ 2 ด้านการดำเนินการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาภาพรวมตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานอยู่ในช่วง 6 ปีขึ้นไป มีสภาพการปฏิบัติงาน ($M=3.96$, $SD=0.55$) มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานอยู่ในช่วง 1-5 ปี ($M=3.87$, $SD=0.53$) และเมื่อพิจารณาภาพรวมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูสอน พบว่า กลุ่มครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทางพุทธศาสนามีสภาพปฏิบัติงาน ($M=3.94$, $M=0.57$) มากกว่ากลุ่มครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทางทักษะพิสัย ($M=3.91$, $M=0.50$) และองค์ประกอบที่ 3 ด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้ เมื่อพิจารณาภาพรวมตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานอยู่ในช่วง 6 ปีขึ้นไป มีสภาพการปฏิบัติงาน ($M=3.98$, $SD=0.61$) มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานอยู่ในช่วง 1-5 ปี ($M=3.93$, $SD=0.55$) และเมื่อพิจารณาภาพรวมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูสอน พบว่า กลุ่มครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทางพุทธศาสนามีสภาพการปฏิบัติงาน ($M=4.00$, $M=0.59$) มากกว่ากลุ่มครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทางทักษะพิสัย ($M=3.90$, $M=0.58$) มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 สภาพการปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์สอนและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนของครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนของครู	ประสบการณ์ทำงาน								
	1-5 ปี			6 ปี ขึ้นไป			รวม		
	M	SD	n	M	SD	n	M	SD	n
องค์ประกอบที่ 1 ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือ									
พุทธพิสัย	3.79	0.58	62	3.88	0.56	130	3.86	0.56	192
ทักษะพิสัย	3.72	0.50	34	3.83	0.47	67	3.79	0.48	101
รวม	3.77	0.55	96	3.87	0.53	197	3.83	0.54	293
องค์ประกอบที่ 2 ด้านการดำเนินการวัดและประเมินผล									
พุทธพิสัย	3.91	0.56	62	3.95	0.57	130	3.94	0.57	192
ทักษะพิสัย	3.81	0.46	34	3.96	0.51	67	3.91	0.50	101
รวม	3.87	0.53	96	3.96	0.55	197	3.93	0.54	293
องค์ประกอบที่ 3 ด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้									
พุทธพิสัย	3.98	0.54	62	4.00	0.62	130	4.00	0.59	192
ทักษะพิสัย	3.83	0.56	34	3.94	0.59	67	3.90	0.58	101

กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนของครู	ประสบการณ์ทำงาน								
	1-5 ปี			6 ปี ขึ้นไป			รวม		
	M	SD	n	M	SD	n	M	SD	n
รวม	3.93	0.55	96	3.98	0.61	197	3.96	0.59	293

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความต้อการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนของครู

การวิเคราะห์ความแตกต่างของความต้อการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีความต้อการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F=5.557$, $Sig.=0.019$) เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนของครู พบว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกันมีความต้อการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F=0.281$, $Sig.=0.597$) และเมื่อวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนของครูที่มีต่อความต้อการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประสบการณ์ทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนของครูต่อความต้อการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F=1.047$, $Sig.=0.307$)

ตอนที่ 4 ผลการประเมินความต้อการจำเป็นและการจัดลำดับความสำคัญของความต้อการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา

4.1 ความต้อการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา พบว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษาในสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นอยู่จริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน ($t=18.93$, $Sig.=0.00$) แสดงว่าครูมัศึกษามีความต้อการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4.2 ผลการจัดลำดับความต้อการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือ พบว่า พิสัยของดัชนีความต้อการจำเป็นมีค่าอยู่ระหว่าง 0.08 – 0.26 ประเด็นที่ครูมีความต้อการจำเป็นมากกว่าประเด็นอื่นเรียงลำดับจากมากไปน้อย 4 รายการแรก ได้แก่ การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบหลังนำข้อสอบไปใช้จริง ค่า $PNI_{modified} = 0.26$ รองลงมา ได้แก่ การเขียนข้อสอบที่เน้นให้นักเรียนใช้ความคิดขั้นสูงและประยุกต์หลักการเพื่อแก้ปัญหา ค่า $PNI_{modified} = 0.24$ การทบทวนข้อสอบก่อนนำข้อสอบไปใช้จริง ค่า $PNI_{modified} = 0.23$ และการกำหนดขั้นตอนการใช้คลังข้อสอบ ค่า $PNI_{modified} = 0.23$ ด้านที่ 2 ด้านการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า พิสัยของดัชนีความต้อการจำเป็นมีค่าอยู่ระหว่าง 0.07 – 0.25 ประเด็นที่ครูมีความต้อการจำเป็นมากกว่าประเด็นอื่นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 รายการ

แรก ได้แก่ การประเมินแฟ้มสะสมงาน (portfolio) ของนักเรียน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการวัดและประเมินผลมากที่สุด ค่า $PNI_{\text{modified}} = 0.25$ เท่ากันทั้งสองรายการรองลงมา ได้แก่ การให้ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ค่า $PNI_{\text{modified}} = 0.23$ และด้านที่ 3 ด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้ พบว่า พิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็นมีค่าอยู่ระหว่าง 0.08 – 0.19 ภาพรวมของครูมัธยมศึกษาทั้งหมดมีความต้องการจำเป็นในการรายงานผลการเปรียบเทียบคะแนนนักเรียนกับคะแนนเฉลี่ยในระดับห้องมากที่สุด โดยมีดัชนี $PNI_{\text{modified}} = 0.19$ และแต่ละรายการมีดัชนี PNI_{modified} ใกล้เคียงกัน ไม่มีรายการใดสูงกว่าข้ออื่นอย่างชัดเจน

โดยภาพรวมผลการประเมินและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา พบว่า ด้านที่ครูมัศึกษามีความต้องการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษาอันดับแรก คือ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือ ค่า $PNI_{\text{modified}} = 0.17$ รองลงมาคือ ด้านดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้ค่า $PNI_{\text{modified}} = 0.14$ ทั้งสองด้าน ถึงแม้ในแต่ละด้านจะไม่มีประเด็นใดที่ครูมีความต้องการจำเป็นเร่งด่วน ($PNI_{\text{modified}} > 0.3$) แต่พบว่า ในแต่ละด้านมีประเด็นที่ครูมีความต้องการจำเป็นมากกว่าประเด็นอื่นอยู่หลายประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา

ความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	D	I	PNI_{mod}	ลำดับความสำคัญ
ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือ	3.83	4.48	0.17	1
1. การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ หลังนำข้อสอบไปใช้จริง	4.33	3.44	0.26	1
2. การเขียนข้อสอบที่เน้นให้นักเรียนใช้ความคิดขั้นสูง และประยุกต์หลักการเพื่อแก้ปัญหา	4.38	3.52	0.24	2
3. การทบทวนข้อสอบก่อนนำข้อสอบไปใช้จริง	4.35	3.53	0.23	3
4. การกำหนดขั้นตอนการใช้คลังข้อสอบ	4.28	3.48	0.23	3
5. การวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูล	4.32	3.61	0.20	4
6. การจัดทำผังการทดสอบ (test blueprint) สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.49	3.80	0.18	5
7. การวางแผนการวัดและประเมินการเรียนรู้ล่วงหน้า	4.52	3.84	0.18	5

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา (ต่อ)

ความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	D	I	PNI _{mod}	ลำดับ ความสำคัญ
ด้านดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.93	4.50	0.14	2
1. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการวัดและประเมินผล	4.24	3.38	0.25	1
2. การประเมินแฟ้มสะสมงาน (portfolio) ของนักเรียน	4.19	3.36	0.25	1
3. การให้ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	4.24	3.45	0.23	2
4. การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ของตน	4.41	3.70	0.19	3
ด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้	3.96	4.50	0.14	3
1. การรายงานผลการเปรียบเทียบคะแนนนักเรียนกับคะแนนเฉลี่ยในระดับห้อง	4.319	3.63	0.19	1

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา

5.1 ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือ รายการที่มีความต้องการจำเป็นมากกว่ารายการอื่น มี 7 รายการ โดยแต่ละรายการมีสาเหตุสำคัญดังนี้ (1) การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ หลังนำข้อสอบไปใช้จริง สาเหตุสำคัญที่สุดคือ ครูขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ “ครูไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญ จึงไม่นำความรู้ที่มีไปใช้จริง ไม่ทำการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบหลังนำข้อสอบไปใช้จริง” (ครูคนที่ 1) และครูขาดความรู้และทักษะการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบและแบบสอบ “ครูขาดความรู้เรื่องการคำนวณและโปรแกรมการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบและแบบสอบ เช่น ค่าความยาก อำนาจจำแนก ความเที่ยง ความตรง บางคนจบมาไม่ได้ใช้นานก็ลืมหมด” (ครูคนที่ 3) (2) การเขียนข้อสอบที่เน้นให้นักเรียนใช้ความคิดขั้นสูง และประยุกต์หลักการเพื่อแก้ปัญหา สาเหตุสำคัญที่สุดคือ ครูขาดความรู้และทักษะการออกข้อสอบ “ครูออกข้อสอบไม่เน้นการวิเคราะห์ เน้นให้นักเรียนท่องจำ อาจเป็นเพราะครูยังไม่เข้าใจวิธีการสร้างข้อสอบที่เน้นให้นักเรียนใช้ความคิดขั้นสูง” (ครูคนที่ 1) (3) การทบทวนข้อสอบก่อนนำข้อสอบไปใช้จริง สาเหตุสำคัญที่สุดคือ ทักษะการวิเคราะห์ของครูไม่ตรงกัน “ครูแต่ละคนมีพื้นฐานและภูมิหลังที่แตกต่างกัน จึงมีทัศนคติไม่ตรงกัน และอาจกระทบต่อความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างครูได้” (ครูคนที่ 3) และวัฒนธรรมองค์กรที่เกรงใจผู้อาวุโส “การเกรงใจ ให้เกียรติครูผู้สอนที่อาวุโสกว่าในการออกข้อสอบ ทำให้ไม่กล้าตรวจสอบและวิจารณ์ข้อสอบของครูคนอื่น” (ครูคนที่ 4) (4) การกำหนดขั้นตอนการใช้คลังข้อสอบ สาเหตุสำคัญที่สุดคือ ขาดทักษะการสร้างคลังข้อสอบ “ครูยังไม่มีปริมาณข้อสอบที่มีคุณภาพมากพอ และยังไม่มีความสามารถมากพอที่จะสร้างข้อสอบที่มีคุณภาพได้” (ครูคนที่ 1) (5) การวางแผนการวัดและประเมินการเรียนรู้ล่วงหน้า สาเหตุสำคัญที่สุดคือ ข้อจำกัดของเวลา “ปัญหากิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมาก จึงมีเวลาน้อย ทำให้การวัดและประเมินผลไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้” (ครูคนที่ 2) (6) การจัดทำผังการทดสอบ (test blueprint) สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

สาเหตุสำคัญที่สุดคือ ขาดความรู้เรื่องผังการทดสอบ “ครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องผังการทดสอบ เช่น ส่วนประกอบ วิธีการ รูปแบบ เนื่องจากเป็นครูใหม่” (ครูคนที่ 1) และ (7) การวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุสำคัญที่สุดคือ นโยบายของโรงเรียนไม่กำหนดให้มีการวิเคราะห์ข้อมูล “โรงเรียนไม่กำหนดให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวัดผลนักเรียนอย่างจริงจัง ครูเลยคิดว่าไม่จำเป็นที่ต้องวางแผนหรือศึกษาข้อมูลไว้ก่อน” (ครูคนที่ 5)

5.2 ด้านดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รายการที่มีความต้องการจำเป็นมากกว่ารายการอื่น มี 4 รายการ โดยแต่ละรายการมีสาเหตุสำคัญดังนี้ (1) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการวัดและประเมินผล สาเหตุสำคัญที่สุดคือ ครูขาดความรู้และทักษะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี “ครูขาดความชำนาญการใช้คอมพิวเตอร์ เช่น การทำเว็บไซต์ อีเมล รวมถึงการเข้าโปรแกรมระบบปิดที่ซับซ้อน ทำให้ครูลืมวิธีการใช้งาน” (ครูคนที่ 8) (2) การประเมินแฟ้มสะสมงาน (portfolio) ของนักเรียน สาเหตุสำคัญที่สุดคือ ครูขาดความรู้และทักษะการประเมินแฟ้มสะสมงาน “ครูยังไม่เข้าใจว่าการประเมินแฟ้มสะสมงานต้องให้ผลสะท้อนกลับแก่นักเรียน แล้วนักเรียนต้องเขียนสิ่งที่แสดงพัฒนาการของตนเองลงไป รวมถึงไม่ทราบการกำหนดเกณฑ์การตรวจและให้คะแนน” (ครูคนที่ 6) (3) การให้ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน สาเหตุสำคัญที่สุดคือ ผู้ปกครองไม่ใส่ใจนักเรียน “ผู้ปกครองไม่ใส่ใจนักเรียน เนื่องจากมีภาระงานมากอยู่แล้ว จึงไม่มีเวลาในการเข้ามาร่วมประเมินลูก” (ครูคนที่ 5) (4) การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ของตนเอง สาเหตุสำคัญที่สุดคือ ขาดเกณฑ์การประเมิน “เกณฑ์ไม่ชัดเจน ไม่ละเอียด ไม่มีเกณฑ์การให้คะแนนที่เป็นตัวหนังสือให้นักเรียนเห็น นักเรียนจึงไม่เข้าใจผลการประเมินที่ได้จากนักเรียนจึงไม่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริง” (ครูคนที่ 8)

5.3 ด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้ รายการที่มีความต้องการจำเป็นมากกว่ารายการอื่นในด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้ มี 1 รายการ คือ การรายงานผลการเปรียบเทียบคะแนนนักเรียนกับคะแนนเฉลี่ยในระดับห้อง สาเหตุสำคัญที่สุดคือ ครูไม่เห็นความสำคัญของการรายงานผลการเปรียบเทียบคะแนน “ผู้บริหารและครูผู้สอนไม่ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องการรายงานผลการเปรียบเทียบคะแนน จึงไม่มีการกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนให้เป็นมาตรฐานว่าทุกคนต้องทำ” (ครูคนที่ 7)

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์แนวทางเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา

6.1 ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือ รายการที่มีความต้องการจำเป็นมากกว่ารายการอื่นมี 7 รายการ โดยแต่ละรายการมีแนวทางพัฒนาดังนี้ (1) การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ หลังนำข้อสอบไปใช้จริง แนวทางสำคัญที่สุดคือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ “จัดผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้และสอนการใช้งานโปรแกรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบและแบบสอบ ที่ตรงกับบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ และให้ครูฝึกปฏิบัติจริง” (ครูคนที่ 3) (2) การเขียนข้อสอบที่เน้นให้นักเรียนใช้ความคิดขั้นสูง และประยุกต์หลักการเพื่อแก้ปัญหา แนวทางสำคัญที่สุดคือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ “จัดอบรมครูเรื่อง

การเขียนข้อสอบ ให้ครูได้ฝึกออกข้อสอบด้วยตนเองในหลากหลายระดับพฤติกรรม รูปแบบ และมีการประเมิน การเขียนข้อสอบของครู” (ครูคนที่ 4) (3) การทบทวนข้อสอบก่อนนำข้อสอบไปใช้จริง แนวทางสำคัญที่สุดคือ ประชุมครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน “มีการทบทวนข้อสอบร่วมกันในกลุ่มสาระเดียวกัน หรือประชุมกัน เพื่อช่วยกันสร้างและทบทวนข้อสอบ ถ้าทำเป็นคู่ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น น่าจะเป็นไปได้ง่าย มากขึ้น” (ครูคนที่ 2) (4) การกำหนดขั้นตอนการใช้คลังข้อสอบ แนวทางสำคัญที่สุดคือ การอบรมเชิง ปฏิบัติการ “มีผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านวัดผลและเนื้อหาวิชาที่สอนมาให้ความรู้ครูเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบที่มี คุณภาพเพื่อจัดทำเป็นคลังข้อสอบ และฝึกให้ออกข้อสอบที่หลากหลายไว้ใช้วัดผลนักเรียนจริงในห้องเรียน” (ครูคนที่ 1) (5) การวางแผนการวัดและประเมินการเรียนรู้ล่วงหน้า แนวทางสำคัญที่สุดคือ การส่งต่อข้อมูล นักเรียน “ถ้าครูประจำชั้นหรือประจำวิชาส่งผลการเรียนนักเรียนและข้อมูลสำคัญของนักเรียนให้ครูผู้สอนใน เทอมถัดไปรับรู้ก่อนเปิดเทอม ครูจะสามารถวางแผนได้เหมาะกับนักเรียนในปีนั้น ๆ ได้” (ครูคนที่ 3) (6) การจัดทำผังการทดสอบ (test blueprint) สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด แนวทางสำคัญ ที่สุดคือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ “ให้ความรู้เรื่องการจัดทำผังการทดสอบและให้ครูทุกคนได้ลงมือทำแล้ว นำไปใช้จริง” (ครูคนที่ 3) (7) การวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูล แนวทางสำคัญที่สุดคือ จัดหาโปรแกรม วิเคราะห์ข้อมูล “จัดหาคู่มือการใช้โปรแกรมและหาระบบโปรแกรมไอซีทีมาช่วยวิเคราะห์ข้อมูล เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูและช่วยประหยัดเวลา” (ครูคนที่ 7)

6.2 ด้านดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รายการที่มีความต้องการจำเป็นมากกว่ารายการอื่น มี 4 รายการ โดยแต่ละรายการมีแนวทางพัฒนาดังนี้ (1) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการวัดและ ประเมินผล แนวทางสำคัญที่สุดคือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ “On The Job Training (OJT) เป็นเครื่องมือ การพัฒนาครูด้วยการฝึกปฏิบัติจริงและให้คำแนะนำเชิงปฏิบัติในลักษณะตัวต่อตัวหรือเป็นกลุ่ม” (ครูคนที่ 7) 2 การประเมินแฟ้มสะสมงาน (portfolio) ของนักเรียน แนวทางสำคัญที่สุดคือ การให้ความรู้การประเมินด้วย วิธีที่หลากหลายแก่ครู “ให้ความรู้ครูในการประเมินด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การใช้แฟ้มสะสมงาน และควรมี การจับคู่กับครูที่มีการประเมินด้วยวิธีการที่ทันสมัย” (ครูคนที่ 4) (3) การให้ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษามีส่วน ร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน แนวทางสำคัญที่สุดคือ มีช่องทางการติดต่อกับผู้ปกครอง ที่หลากหลาย “จัดสร้างช่องทางการเผยแพร่ผลงานของนักเรียนและช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่สามารถ เข้าถึงได้ง่าย มีหลายช่องทางให้ผู้ปกครองได้เลือกเข้าถึงตามความสะดวก เช่น ระบบออนไลน์ การออกเยี่ยม บ้านนักเรียน” (ครูคนที่ 6) (4) การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ของตนเอง แนวทางสำคัญ ที่สุดคือ กำหนดเกณฑ์และอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ “ครูกับนักเรียนร่วมกันสร้างเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน และเพิ่มรูปแบบการประเมินเป็นแบบเดี่ยว ทีม ห้องเรียน เพื่อให้ผลออกมาน่าเชื่อถือ” (ครูคนที่ 7)

6.3 ด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้ รายการที่มีความต้องการจำเป็น มากกว่ารายการอื่นในด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้ มี 1 รายการ คือ การรายงานผลการเปรียบเทียบคะแนนนักเรียนกับคะแนนเฉลี่ยในระดับห้อง แนวทางสำคัญที่สุดคือ จัดหา โปรแกรมช่วยวิเคราะห์ผลคะแนน “จัดหาเครื่องมือทางไอซีทีในการช่วยวิเคราะห์ผลและรายงานผล

การเปรียบเทียบคะแนน” (ครูคนที่ 7) และสร้างความตระหนักเรื่องการรายงานผล “สร้างแรงจูงใจให้ครูเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการรายงานผลการเปรียบเทียบคะแนนนักเรียน” (ครูคนที่ 7)

อภิปรายผล

1. การประเมินความต้องการจำเป็นและการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา

ครูมัศึกษามีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษาในครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือมีความต้องการจำเป็นลำดับที่หนึ่ง ประเด็นคำถามที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบหลังนำข้อสอบไปใช้จริงมากที่สุด (2) ด้านการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ความต้องการจำเป็นลำดับที่สอง ประเด็นคำถามที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การประเมินสัมสมงานของนักเรียน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการวัดและประเมินผล (3) ด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้ความต้องการจำเป็นลำดับสุดท้าย ประเด็นคำถามที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การรายงานผลการเปรียบเทียบคะแนนนักเรียนกับคะแนนเฉลี่ยในระดับห้อง สอดคล้องกับ Jiraro (2014), Ololube (2008), Suknaisith, Wongwanich, & Piromsombat (2014), พิชรีวรรณ สมเชื้อ (2549) และ ศรีัญญา รณศิริ และ กมลวรรณ ตังธนากานนท์ (2551) สรุปได้ว่าครูยังขาดความรู้และความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในประเด็นที่หลากหลาย เช่น การกำหนดจุดประสงค์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือ การตรวจให้คะแนน

2. ความแตกต่างของความต้องการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนของครู

กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความต้องการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มากกว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6 ปีขึ้นไป อาจเนื่องจากกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีประสบการณ์วัดและประเมินผลการเรียนรู้น้อยกว่า และผ่านการอบรมเรื่องการวัดประเมินผลน้อยกว่าจึงนำความรู้มาปฏิบัติจริงได้น้อยกว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6 ปีขึ้นไป สอดคล้องกับ Ololube (2008) กล่าวว่า ครูมีอาชีพที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่าจะมีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนแตกต่างกับครูที่ไม่ใช่ครูมีอาชีพใน 5 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การสร้างเครื่องมือของการวัดและประเมินผลที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การใช้เทคนิคการประเมินที่ถูกต้องและหลากหลาย 3) การประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การนำข้อมูลการประเมินมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน และ 5) การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวัดและประเมินผลเป็นรายบุคคล

3. สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา

สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษาคือ ครูขาดความรู้และทักษะด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ สอดคล้องกับ ณิชริธา ชาติกุล และ วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2553) ระบุว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนา สมรรถนะด้านการประเมินผล การเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษาระดับมัธยมศึกษา สามารถจำแนกความต้องการ จำเป็นของครูได้ 2 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับการประเมินผล การเรียนรู้ เรื่องที่ต้อง พัฒนาคือ การประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน การสร้างเกณฑ์การให้คะแนน และการประเมิน แบบอิงกลุ่ม 2) สมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผล การเรียนรู้ เรื่องที่ต้องพัฒนาคือ การตรวจสอบหาความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือ การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนใน การสัมภาษณ์นักเรียน การจดบันทึกในการสัมภาษณ์นักเรียน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การเรียนรู้ ของนักเรียนและผู้ปกครอง

4. แนวทางเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา

แนวทางหลักเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา คือ การให้ครูเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ เนื่องจากการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการจะทำให้ครูได้รับความรู้ เชิงลึกและได้ฝึกลงมือปฏิบัติจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ Suknaisith, Wongwanich, & Piromsombat (2014) ระบุว่า กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของครูในการวัดและ ประเมินผล การศึกษาผ่านกลยุทธ์การกำกับตัวเองที่ดีที่สุด คือ การเรียนรู้จากตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม โดยครู ตั้งใจจะเรียนรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การศึกษาผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินการ และตระหนักถึงความสำคัญของการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ และสอดคล้องกับ พัชรีวรรณ สมเชื้อ (2549) ระบุว่า แนวทางส่งเสริมให้การประเมินสอดคล้องตามแนวการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติและเลือกใช้วิธี การประเมินผล การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของแต่ละโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการประเมินและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา พบว่า ครูมัศึกษามีความต้องการจำเป็นอันดับแรก คือ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือ รองลงมาคือ ด้านดำเนินการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ และด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผล และการนำผลไปใช้ ตามลำดับต้นสังกัดของสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษานำข้อมูลที่ได้ไปจัดการวางแผนจัดระบบในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษาให้ดียิ่งขึ้นโดยเรียงลำดับตามลำดับความต้องการจำเป็นดังกล่าว
2. ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา พบว่า ครูมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นเรื่อง การวัดและประเมินผล

ต้นสังกัดของสถานศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูมัธยมศึกษาควรแก้ปัญหาตามสาเหตุดังกล่าว ก่อนปัญหาอื่น โดยแนวทางการพัฒนาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครู เน้นให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ พร้อมกับให้ครูได้ฝึกปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งนี้ให้ครูตอบตามการรับรู้ของตนเอง การศึกษาในครั้งต่อไปจึงควรวิเคราะห์สมรรถนะที่แท้จริงของครูในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วย เพื่อให้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาตรงกับความสามารถที่แท้จริงของครูแต่ละท่าน

2. งานวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นจำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครู ครั้งต่อไปจึงควรวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นจำแนกตามตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เช่น ขนาดโรงเรียน ภูมิภาค เป็นต้น

3. งานวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นด้วยวิธีกระบวนการกลุ่ม โดยใช้เทคนิคสมมติฐาน ครั้งต่อไปจึงควรวิเคราะห์สาเหตุและนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีอื่นเพิ่มเติม เพื่อเป็นการเรียนรู้วิธีวิทยาการทางด้านการวิเคราะห์ข้อมูลแบบใหม่ เช่น วิธีต้นไม้แห่งความล้มเหลว

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

คุรุสภา. (2556). *มาตรฐานวิชาชีพครู*. สืบค้นจาก <http://www.ksp.or.th/ksp2013/content/view.php?mid=136&did=254&tid=3&pid=6>.

โชติกา ภาชีผล, ณีฐภรณ์ หลาวทอง, และ กมลวรรณ ตังชนกานนท์. (2558). *การวัดและประเมินผล การเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง และ ปัทมศิริ อีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์. (2557). การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 4(1), 713-727.

ณิชิรา ซาติกุล และ วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2553). การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 5(2), 82-95.

เนาวรัตน์ คงพวง. (2552). การประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 4(1), 91-105.

ผกาวรรณ อู่สกุล และ กมลวรรณ ตังชนกานนท์. (2551). การประเมินความต้องการจำเป็นของครูเพื่อพัฒนาการบริการให้การปรึกษาครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 3(2), 31-45.

พัชรวิวรรณ สมเชื้อ. (2549). *การวิเคราะห์กระบวนการประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้*

วิทยาศาสตร์: การวิจัยพหุกรณีศึกษาของครูต้นแบบและการวิจัยเชิงปริมาณ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). สาขาวิชาวิธีวิทยาการศึกษา การวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรัญญา รัตนศิริ และ กมลวรรณ ตังธนากานนท์. (2551). การวิเคราะห์สภาพการประเมินผลการเรียนรู้ของ
ผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 3(1), 352-363.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริเดช สุชีวะ, โชติกา ภาษีผล, ณัฐภรณ์ หลาวทอง, และกมลวรรณ ตังธนากานนท์. (2558). *รายงาน
การวิจัยและพัฒนาการพัฒนาระบบและหลักเกณฑ์การให้การรับรองมาตรฐานของระบบ
วิธีการ เครื่องมือวัดขององค์การทดสอบและประเมินผลทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร.

สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.). (2558). *จำนวนโรงเรียน ห้องเรียน นักเรียน
และครู ปีการศึกษา 2558*. สืบค้นจาก <http://www.bopp-obec.info>.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.). (2557). *จำนวนครูโรงเรียนเอกชนในระบบ
โรงเรียน ประเภทสามัญศึกษา จำแนกตามวุฒิและระดับการศึกษาที่สอน*. สืบค้นจาก
<http://www.opec.go.th/sthiti-rongreiyn-xekchn>.

ภาษาอังกฤษ

Australian Institute for Teaching and School Leadership (AITSL). (2014).

Evaluation framework. Retrieved from <http://www.aitsl.edu.au/research-and-evaluation/evaluation-of-the-standards/evaluation/overview>.

Jiraro, P. (2014). A development of measurement and evaluation standards and item bank approach model for teachers in Thai secondary schools. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 547-556.

Ololube, N. P. (2008). Evaluation competencies of professional and non-professional teachers in Nigeria. *Studies in Educational Evaluation*, 34(1), 44-51.

Suknaisith, A., Wongwanich, S., & Piromsombat, C. (2014). Development of teacher performance in educational measurements and evaluation through self-monitoring strategies. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 1683-1688.

Wongwanich, S., & Tangdhanakanond, K. (2012). Teacher attitude and needs assessment concerning the use of student portfolio assessment in Thailand's educational reform process. *Tarptautinis psichologijos žurnalas: Biopsichosocialinis požiūris*, 10, 71-88.